

ISONKYRÖN KUNTA
Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunta 17.05.2022

Kunnanvaltuusto 20.06.2022

ISONKYRÖ

ELÄMÄÄ SUUREMPI

SISÄLLYS

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
Tarkastuslautakunnan tehtävä	3
Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta	3
Tarkastuslautakunnan merkitys	4
STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	6
TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOIMIALOITTAIN	7
Kunnanhallitus	8
Elinkeino- ja kaavoitusjaosto	9
Perusturvalautakunta	11
Sivistyslautakunta	13
Hyvinvointilautakunta	15
Tekninen lautakunta	16
Ympäristölautakunta	18
KONSERNI JA LIIKELAITOSTEN ARVIOINTI	19
Isonkyrön Lämpö Oy	19
Isonkyrön Asuntovuokraus Oy	19
Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)	20
KUNNAN TALouden TUNNUSLUKUJEN ARVIOINTI	21
Vuosikatteen suhde poistoihin	21
Investointien tulorahoitus	22
Kuntakonsernin lainakanta	22
Kriisikuntakriteerit	23
YHTEENVETO	24
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	25

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA**Tarkastuslautakunnan tehtävä**

Kuntalain 121§:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Kunnanvaltuuston toimikaudekseen 2021–2025 valitsema tarkastuslautakunta on tilivuoden 2021 arvioinnin osalta toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinainen jäsen

Hakola Erja, puheenjohtaja

Karhu Timo, varapuheenjohtaja

Karhu Jarkko

Nyrhinen Antti

Varo Raili

Kvalt 9.8.2021 § 27

Komsu Mika, puheenjohtaja

Pollari Väinö, varapuheenjohtaja

Karhu Jarkko

Varajäsen

Knuuttila Lea

Ala-Reini Marjo

Osmo Saari

Komsu Mika

Hakala Soile

Aniste Susanna

Tarkka Esa

Welling Yrjö

Tarkastuslautakunta

Soini Johanna

Knuuttila Lea

Hakala Soile

Mäki Teemu

Tarkastuslautakunta on tutustunut toimintaan, talousarvioon 2021 ja taloussuunnitelmaan 2021–2023 sekä tilinpäätökseen 2021, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 28.3.2022.

Tarkastuslautakunta on seurannut toimielimien toimintaa laadittujen pöytäkirjojen perusteella ja kuullut kokouksissaan seuraavia:

- 5.10.2021 Perusturvajohtaja Merja Latvala, Hallintojohtaja Jaana Järvi-Laturi
- 9.11.2021 Vs. johtava rehtori Antti Iivari, vs. hyvinvointijohtaja Kimmo Kaunisto
- 25.1.2022 Tekninen johtaja Petri Hänninen, rakennustarkastaja Antti Lammi
- 22.2.2022 Kunnanjohtaja Tero Kankaanpää
- 29.3.2022 Kunnanjohtaja Tero Kankaanpää, tilinpäätös 2021

Tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin 21.9.2021, 25.1.2022 sekä 26.4.2022.

Tarkastuslautakunta on pitänyt tarkastusvuoden 2021 aikana 11 kokousta.

Tässä arviointikertomuksessa kunnanhallituksen vastausta edellyttävät kohdat on erikseen merkitty taulukkoihin.

Kunnan tilintarkastajana toimi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, päävastuullinen tilintarkastaja JHT, HT Ilari Karhu sekä avustavina tilintarkastajina HT Viivi Hautala, Milla Threlfall ja Matti Tiilikainen.

Tarkastuslautakunnan merkitys

Tarkastuslautakunta toimii suoraan kunnanvaltuuston alaisena ja toimittaa tehtävänannon mukaisesti valtuustolle arvioita siitä, ovatko valtuuston kunnan toiminnalle asettamat tavoitteet toteutuneet. Lautakunta seuraa erityisesti poikkeamia annetuista ohjeista ja tavoitteista, pyytää eri hallintokunnilta selvityksiä poikkeamien syistä, esittäen valtuustolle saamansa selvityksen realistisuuden, sekä tarvittaessa esittää näkemyksensä saatujen selvitysten relevanssista suhteessa kunnanvaltuuston asettamiin tavoitteisiin.

Tarkastuslautakunta seuraa kunnanhallinnon toimintaa valtuuston hyväksymän kuntastrategian ja talousarvion näkökulmasta. Isossakyrössä uuden kuntalain mukainen strategia valmistui 2018.

Lautakunnan on puututtava arviointikertomuksessaan kunnan talouden tasapainottamiseen, jos kunnan talous tai sitä koskevat suunnitelmat ovat alijäämäisiä. Erityinen paino asetetaan tasapainottamistoimenpiteiden realistisuudelle ja riittävyydelle.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta seuraa antamiensa toimenpide-ehdotusten toteutumista käytännössä, ja valvoo, että valtuuston hyväksymät toimenpiteet ja muutokset toiminnassa ja strategiassa tulevat täytetyiksi

STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kunnanvaltuusto hyväksyi 12.11.2020 § 31 talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman vuosille 2021–2023. Kunnanvaltuusto on 23.5.2017 § 15 hyväksynyt Isonkyrön kunnan strategian vuodelle 2025, jota on seuraavassa esityksessä päivitetty kunnanhallituksen 3.6.2019 § 89 hyväksymän markkinointistrategian pohjalta.

Kuntastrategian missio: "Elämää suurempi Isokyrö on itsenäinen ja ihmisläheinen kunta, joka huolehtii asukkaistaan laadukkailla palveluilla sekä mahdollistaa viihtyisän elämisen, asumisen ja yrittämisen."

Visio: "Elämää suuremmassa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta."

Strategian painopisteet ovat edelleen mission ja vision mukaiset yrittäminen ja eläminen. Näitä painopisteitä tukemassa ovat voimavarat ja toimintaympäristö. Em. neljästä elementistä muodostuu strategian kokonaisuus. Jokaisessa neljässä elementissä on strategiset tavoitteet sekä niistä johdetut yksittäiset palvelulupaukset.

Yrittämiseen sisältyy yrittäjyyskasvatus, maankäyttö ja rakennusluvut, alueellinen elinkeinopolitiikka, elinkeinopalvelut sekä yrittäjyyskulttuuri.

Elämisen strategiset tavoitteet koskevat varhaiskasvatusta, kouluja, sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ikäihmisten palveluita, vapaa-aikaa sekä digitalisaatiota.

Yrittämisen ja elämisen strategiisiin tavoitteisiin pääsemiseksi huolehdimme **voimavaroista** sekä **toimintaympäristöstä**.

Arviointivuoden aikana näkyvimpänä palvelulupauksena edistyi omistajaohjausta koskeva palvelulupaus "Kunnan vuokra-asuntotarjonta pidetään kilpailukykyisenä", kun kunnanhallitus myi Isonkyrön Asuntovuokraukselle tontin ja kunnanvaltuusto päätti taata lainan rivitalorakentamista varten.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisten tavoitteiden toteutumisen seuranta on osaltaan haastavaa. Strategia ei sinällään sisällä tarkkoja mitattavia tavoitteita. Palvelulupausten avulla voidaan kuitenkin seurata mitkä kaikki palvelulupaukset saadaan täytettyä ja kuinka hyvin ne toteuttavat elämistä ja yrittämistä.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että strategiassa olisi myös muutama selkeä tavoite, millä/miten elämistä ja yrittämistä laatia seurattaisiin strategian näkökulmasta.

TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOIMIALOITTAIN

Tilinpäätöskirjan talousarvion toteutumisvertailuissa on raportoitu toimielimittäin ja tehtäväalueittain talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu tilinpäätöstietojen perusteella. Tarkastuslautakunnan antama arvosana toimielimen tavoitteiden toteutumisesta on arvoitu toimielimen kaikki palvelualueet huomioon ottaen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion tavoitteiden valmisteluun tulee edelleen kiinnittää huomiota, jotta tavoitteet ovat strategiasta johdettuja, ymmärrettäviä, keskeisiä ja selkeästi mitattavia.

Tarkastuslautakunta esittää, että vastaisuudessa talousarvioon lisätään vuositavoitteiden yhteyteen sarake, johon kirjataan, mitä strategiasta tavoitetta tai palvelulupausta vuositavoite toteuttaa.

Tarkastuslautakunta on tässä luvussa arvioinut toimielinten tavoitteissa onnistumista seuraavalla asteikoilla:

- kaikki tavoitteet toteutuneet
- tavoitteet toteutuneet hyvin
- suurin osa tavoitteista toteutumatta
- kaikki tavoitteet toteutumatta

Taulukko 1 Arvosteluasteikko

TOIMIALA	KUNNANHALLITUS						
<p>Kunnanhallitus saavutti toiminnalliset tavoitteensa hyvin.</p> <p>Yleishallinnon ja talous tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen noin 8.000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 39.000 eurolla.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-1.794.503</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-1.747.493,64</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>97,4</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-1.794.503	Toimintakate, toteutunut	-1.747.493,64	Toimintakate, % budjetoidusta	97,4
Toimintakate, budjetoitu	-1.794.503						
Toimintakate, toteutunut	-1.747.493,64						
Toimintakate, % budjetoidusta	97,4						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Vakinaisten vaihtuvuus-% on ollut 2021 26,4 %, mikä on 12 prosenttiyksikköä edellisvuotta suurempi. Tarkastuslautakunta kysyy, mistä suuri vaihtuvuus-% johtuu?</p> <p>Tilintarkastaja on antanut suosituksen vaarallisten käyttöoikeusyhdistelmien osalta: <i>Tarkastuksen yhteydessä havaittiin, että usealla Suupohjan Seutupalvelukeskuksen työntekijällä on pääsyoikeus sekä Isonkyrön kunnan kirjanpitoon että maksatukseen. Käyttäjöikeuksia on myönnetty useille henkilöille sijaistuksia silmällä pitäen.</i></p> <p>Suosittellemme rajaamaan käyttöoikeudet järjestelmiin niin, että vaarallisia työyhdistelmiä ei muodostu. Pääsyoikeus tulee myöntää taloushallinnon järjestelmiin vain työtehtävien välttämättä edellyttäessä niitä.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, onko suositusta käsitelty ja kuinka vaarallisena ko. käyttöoikeusyhdistelmä nähdään?</p>						

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

TOIMIALA	ELINKEINO- JA KAAVOITUSJAOSTO						
Elinkeino- ja kaavoitusjaosto saavutti toiminnalliset tavoitteensa hyvin.							
<p>Elinkeinopalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 345 eurolla. Toimintatuottojen alitus johtui LED-taulun menojen läpilaskutuksen (50 %) jaksotuksesta. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 565 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtui kokouspalkkioiden noususta talousarviota useamman kokouksen tarpeen johdosta sekä yhteistoimintaosuuksien talousarviota suuremmasta toteutumasta.</p> <p>Kaavoitus ja mittaus tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 179 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 25.000 eurolla.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-266.060</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-241.499,39</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>90,8</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-266.060	Toimintakate, toteutunut	-241.499,39	Toimintakate, % budjetoidusta	90,8
Toimintakate, budjetoitu	-266.060						
Toimintakate, toteutunut	-241.499,39						
Toimintakate, % budjetoidusta	90,8						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Elinkeinopalvelut:</p> <p>Yrityskanta kasvoi tarkasteluvuoden aikana 15 kpl (perustettuja 28 kpl, lakkautettuja 13 kpl). Tarkastuslautakunta pitää erityisen hyvänä, että yritysten uusperustanta on palannut korona edeltävälle ajalle. Mielenkiinoista olisi myös tietää, mitä yrityskokoa perustetut/lakkautetut yritykset ovat ja mikä näiden vaikutus on työttömyysasteeseen.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että yhteistyö VASEKin kanssa toimii hyvin, josta kertoo se, että VASEK on ollut mukana hakemassa Isokyröläisille yrityksille yhteensä 15 kpl (731.375 €) erilaisia korona-, kehittämis- ja investointitukia. Korona-, kehittämis- ja investointitukia saatu hyvin (tilinpäätös s.43)</p> <p>Kaavoitus ja mittaus:</p> <p>Tervajoen asemakaava on edelleen kesken. Asemakaavan valmistelua on jatkettu uudella liittymäratkaisulla ja sen pohjalta on käynnistetty liikenteen toimivuustarkastelu Vt18, Olkitie ja Asema liittymien ympäristöön. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaavaprosessi etenee. Pitkittynyt prosessi kuluttaa aina henkilö- kuin taloudellisia resursseja sekä hidastaa valmisteltavan alueen rakentamista.</p> <p>Tarkastuslautakunta pitää hyvää, että uusien asuntojen rakentamisessa on tapahtunut piristymistä. Arviointivuoden aikana</p>						

on saatu myytyä 7 kpl asuinrakennustontteja (5 omakotitalo- ja 2 rivitalotontteja). Vaikka luvut ovat matalia, niin nämä ovat parhaita myyntilukuja pitkään aikaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnassa on paljon erilaisiin tarpeisiin ja erilaisilta alueilta olevia vapaita asuinrakennustontteja.

Tarkastuslautakunta kysyy, olisiko kuitenkin parempi strategia tuottaa laadukkaita asuinrakennusalueita, kuin pitää isoa tonttireserviä, ja saada näiden täyttöaste riittävän korkeaksi ennen kuin lähdetään kaavoittamaan uusia asuinrakennusalueita?

Yritystonttien osalta myyntitavoite ei täyttnyt, tähän osaltaan vaikuttaa yleinen taloustilanne. **Tarkastuslautakunta pitää hyvänä**, että Lapinmäen yritysalueen markkinointi on ollut merkittävää ja alueella on käytetty uudenlaista tapaa ilmaista missä tontit sijaitsevat. **Tarkastuslautakunta toivoo**, että kunta jatkaa aktiivisesti alueen markkinointia ja pyrkii saamaan alueelle solmittua kauppoja yritystonteista.

Perusturvalautakunta

TOIMIALA	PERUSTURVALAUTAKUNTA						
<p>Perusturvalautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin.</p> <p>Perusturvan hallinto tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 1.355 eurolla.</p> <p>Sosiaalipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 33.910 eurolla. Toimintatuotot eivät toteutuneet, koska mm. Rintamaveteraaneille varattua määrärahaa kotona asumisen tueksi jouduttiin palauttamaan valtionkonttorille n. 15.000 euro ja asiakasmaksulain muutoksen myötä 1.9.21 alkaen tuloja saatiin vähemmän kotipalvelussa. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 577.180 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtui lastensuojelun sijaishuollon menoista, avohuollon kustannuksista, sosiaalihuoltolain mukaisten tukitoimien kasvusta ja sijaisten käytöstä kotipalvelussa, palvelukodilla ja hoivaosastolla.</p> <p>Toimeentuloturvan tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 1.053 eurolla. Toimintatuotot eivät toteutuneet, koska kuntouttavan työtoiminnan osallistujien kuntouttavan päiviä oli arvioitua vähemmän. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 14.290 eurolla. Toimintakulujen ylitys 14 290e johtui siitä, että Kelalle maksettiin kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea enemmän ja Arpeetista maksettava kuntaosuus oli myös arvioitua suurempi.</p> <p>Terveydenhuolto tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 461.176 eurolla. Toimintatuottojen ylitys johtui lisämäärärahasta ja koronaan liittyvistä tuista. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 549.885 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtuu sairaanhoitomenojen kasvusta.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-17.954.200</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-18.667.983,53</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>104,0</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-17.954.200	Toimintakate, toteutunut	-18.667.983,53	Toimintakate, % budjetoidusta	104,0
Toimintakate, budjetoitu	-17.954.200						
Toimintakate, toteutunut	-18.667.983,53						
Toimintakate, % budjetoidusta	104,0						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Toimeentuloturva: Kunnan osittain maksaman työmarkkinatuen piirissä olevien 300 pv alle 1000 pv työttömänä olleiden henkilöiden määrä on ylittänyt hieman talousarvion tavoitteen. Kunnan osittain maksaman työmarkkinatuen piirissä olevien yli 1000 pv työttömänä olleiden määrä on pysynyt samalla tasolla, kuin vuonna 2020 ja alittanut talousarvion tavoitteen. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että yli 1000 pv työttömänä olleiden määrä ei ole noussut.</p> <p>Terveydenhuolto: Perusterveyden osalta arviointivuosi on ollut erityisen haastava. Positiivisena voidaan pitää sitä, että kunta on saanut valtiolta</p>						

	<p>rahallista tukea, joka kattoi suoria testaukseen, jäljitykseen, rokottamiseen ja hoidon kustannuksia. Lisäksi erikoissairaanhoidon osalta kunnalle tuli palautusta. Nämä ovat tasapainottaneet terveydenhuollon menoja. Haasteena on ollut myös työntekijät; "Psykiatrista sairaanhoitajaa ei ollut vuoden loppuneljänneksellä. Terveyskeskuspsykologia ei myöskään ollut koko vuonna".</p> <p>Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että lääkäripalveluiden saatavuus on pysynyt hyvällä tasolla, mutta on huolestunut, ettei psykiatrisen sairaanhoitajan eikä terveystieteiden psykologin paikkaa ole pystytty täyttämään.</p>
--	---

TOIMIALA	SIVISTYSLAUTAKUNTA						
	<p>Sivistyslautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin.</p> <p>Varhaiskasvatus ja opetus tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 83.333 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 90.847 eurolla.</p> <p>Joukkoliikenteen tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 4.590 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtui kuljetusjärjestelyiden muutoksesta elintarvikeliikkeiden lopettamisen myötä.</p> <p>Erityisen vaativa erityisopetus tehtäväalueella toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 30.135 eurolla. Toimintatuotot eivät toteutuneet, koska kaikki oppilaat eivät ole olleet läsnä koko kalenterivuotta, jolloin kustannukset eivät ole ylittäneet kunnalle maksettavaa kotikuntakorvaustuloa. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 38.334 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtui uuden yksikön avaamisesta 1.8.2021 alkaen. Tästä johtuvia kuluja ei ollut ehditty huomioida vuoden 2021 talousarvion valmistelun yhteydessä.</p>						
Talousarvion toteutuminen	<table border="0"> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-8.269.272</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-8.168.150,85</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>98,8</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-8.269.272	Toimintakate, toteutunut	-8.168.150,85	Toimintakate, % budjetoidusta	98,8
Toimintakate, budjetoitu	-8.269.272						
Toimintakate, toteutunut	-8.168.150,85						
Toimintakate, % budjetoidusta	98,8						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Sivistyslautakunta on 30.9.2021 Siviltk §56 perustanut Kyrönmaan lukion markkinointiryhmän. Markkinointiryhmän tavoitteena on ollut Kyrönmaan lukion lisätä lukion näkyvyyttä ja vetovoimaisuutta vähenevän opiskelijamäärän ehkäisemiseksi sekä lisääntyvän kilpailun vuoksi. Markkinointiryhmän kokoonkutsujana toimii lukion rehtori. Markkinointiryhmä ei ole kokoontunut vuoden 2021 aikana, koska varsinainen johtava rehtori on jäänyt opintovapaalle 1.10.2021 alkaen, jolloin tehtävää on hoitanut vs. johtava rehtori. Vs. johtavan rehtorin on alussa ollut tarpeen perehtyä tehtävänsä ja tehtäväkenttäänsä. Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilövaihdosten vuoksi markkinointiryhmän kokoon kutsuminen ei ole ollut prioriteetin kärkipäässä. Valitettavana voidaan pitää sitä, että markkinoinnin osalta ei ole nyt pystytty vaikuttamaan vuoden 2022 kevään oppilaisiin. Tarkastuslautakunta toivoo, että markkinointi Kyrönmaan lukion osalta saadaan vauhtiin sekä löydetään markkinointiin sellaiset vetovoimatekijät, jotka lisäävät aidosti lukion houkuttelevuutta ja parantavat sen kilpailukykyä.</p> <p>Koulukiusaamiseen puuttumista on ehkäisty tehostamalla oppilas- ja opiskelijahuoltoa ja seuraamalla tilannetta säännöllisesti mm.</p>						

kyselyiden ja haastattelujen avulla. Käyttöön on otettu kaksi kertaa lukuvuodessa tehtävä kiusaamiskysely, jonka pohjana on THL:n terveystieteiden tutkimuksen kiusaamiseen liittyvä osio. **Tarkastuslautakunta toteaa, että Sivistyslautakunta 23.11.2021 § 63 mukaan vastausprosentti ala- sekä yläkoulun osalta on ollut varsin hyvä. Huolestuttavaa yhä on se, että koko maan tapauksiin verrattuna ala- ja yläkoulussa Isossakyrössä kiusaamista koetaan enemmän. Erityisen harmillista on se, että suuri osa kiusaamista kokeneista ei ole asiasta kertonut kenellekään aikuiselle. Tarkastuslautakunta kysyy, millaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty tai ollaan ryhtymässä, että kaikki tapaukset saataisiin koulun tietoon?**

Talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2021–2023, todetaan; "1.8.2020 voimaan tulleen varhaiskasvatustalouden edellyttämien muutosten toteuttaminen. Pohdittavaa/suunnittelua mm. miten varhaiskasvatustilat ja henkilöstön määrä saadaan kohtaamaan kustannustehokkaasti. Varhaiskasvatustoiminnan jatkuva kehittäminen ja monipuolisten varhaiskasvatuspalvelujen tarjoaminen"

Tarkastuslautakunta kysyy, mitä suunnitelmia on tehty varhaiskasvatuksen kehittämisen suhteen?

"1.8.2019 voimaan tulleen lukiolain velvoitusten toteuttaminen, erityisesti erityisopetuksen tarjoaminen ja ohjauksen lisääminen lukion opiskelijoille syksystä 2021 lähtien. Lukion uuden opetussuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto syksyllä 2021. Lukion painopistealueiden selkiyttäminen, kehittäminen ja markkinointi. Kulttuurilinjat – painotuksen aloittaminen. Areenan hyödyntäminen, lukion urheilulinjan kursseissa ja kaikkien lukiolaisten liikkumisessa esim. opiskelijoiden vapaatunneilla."

Tarkastuslautakunta kysyy mitä toimia lukion painopistealueiden selkiyttäminen, kehittäminen ja markkinointi ovat olleet?

Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka erityisopetuksen tarvetta seurataan ala- ja yläkoulun osalta sekä kuinka hyvin erityisopetus toteutuu? Saavatko kaikki erityisopetusta ja ohjausta siinä määrin kuin tarve on sekä onko resurssit riittävän järjestämiseen?

Hyvinvointilautakunta

TOIMIALA	HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
<p>Hyvinvointilautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin hyvin.</p> <p>Hyvinvointipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 5.155 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 85.124 eurolla. Toimintatuottojen alitus johtui Patikkareitistö-hankkeen tulojen kirjaamisen jaksotuksen vuoksi.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-1.222.434</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-1.142.464,17</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>93,5</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-1.222.434	Toimintakate, toteutunut	-1.142.464,17	Toimintakate, % budjetoidusta	93,5
Toimintakate, budjetoitu	-1.222.434						
Toimintakate, toteutunut	-1.142.464,17						
Toimintakate, % budjetoidusta	93,5						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Hyvinvointipalvelujen vastuulla on eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut, liikuntapalvelut sekä nuorisopalvelut. Erityisesti uimahallin kävijämäärissä sekä kulttuuritapahtumien osalta näkyy vielä koronapandemian aiheuttamat rajoitukset. Liikuntapalveluiden sekä nuortenillan toiminnat ja osallistujat ovat puolestaan ylittäneet tavoitteen.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että mittaristoa olisi hyvä kehittää sellaisiksi, että siitä näkisi kuinka palveluja on tarjottu eri-ikäisille kuntalaisille ja kuinka hyvin palvelut ovat tavoittaneet eri-ikäiset kuntalaiset. Nykyisistä mittareista tätä ei pysty suoraan päättelemään.</p>						

Tekninen lautakunta

TOIMIALA	TEKNINEN LAUTAKUNTA						
<p>Teknisen lautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin hyvin.</p> <p>Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 8.017 eurolla. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 23.261 eurolla. Toimintatuottojen ja -kulujen ylittyminen selittyy pääosin kunnan ja Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n ostopalvelusopimuksen laajentumisella siten, että kiinteistöhuoltaja siirtyi keväällä -21 osaksi kunnan kiinteistöhuoltohenkilöstöä. Tehtäväalueen kulujen ylittymiseen vaikuttaa edelleen myös kasvaneet työllisyystoimen kulut.</p> <p>Tieasiat ja liikenneväylät tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 1.677 eurolla. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 18.543 eurolla. Toimintatuottojen ja -kulujen ylittyminen selittyy pääosin runsaslumisilla talvilla, jotka lisäsivät talvikunnossapidon tarvetta ja kustannuksia.</p> <p>Vesihuoltolaitos tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 90.219 eurolla. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 13.092 eurolla. Tilikauden tulostavoite ei toteutunut, johtuen merkittävien investointien myötä kasvaneista poistoista ja ennakoitua suuremmista käyttö- ja ylläpitokustannuksista. Myöskään vesilaitoksen toimintatuotot eivät ole toteutuneet arvioidulla tavalla.</p> <p>Tukipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 136.860 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 123.715 eurolla.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table border="0"> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-617150</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-468.583,06</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>75,9</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-617150	Toimintakate, toteutunut	-468.583,06	Toimintakate, % budjetoidusta	75,9
Toimintakate, budjetoitu	-617150						
Toimintakate, toteutunut	-468.583,06						
Toimintakate, % budjetoidusta	75,9						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt: Koulukeskuksen piha-alueiden kehittämissuunnitelma (Tekn.Itk 6.4.2021 § 44). Suunnitelman osalta toteuttavana lautakuntana on toiminut tekninen lautakunta ja toiminnasta vastaavana lautakuntana hyvinvointilautakunta. Tarkastuslautakunta toteaa, että suunnitelman valmistelussa olisi koordinointi voinut olla parempaa ja yhteistyö tiiviimpää. Tulevaisuudessa voisi paremmin huomioida vastaavien hankkeiden osalta, että yhteistyö toimii alusta alkaen.</p> <p>Tieasiat ja liikenneväylät: Arviointivuoden aikana kunnan hoitovastuulla olevien liikenneväylien määrä sekä kustannukset ovat ylittäneet tavoitteen. Tulevaisuudessa kunnan hoitovastuulle tulevien liikenneväylien määrä saattaa yhä kasvaa, mikäli valtio siirtää hoitovastuun osasta</p>						

liikenneväylistä kunnalle. **Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että Korjaus- ja ylläpitoinvestointien tueksi laadittu "katuverkoston peruskorjauksen ja hulevesiverkoston rakentamisen viisivuotissuunnitelma" on saatu hyväksytyksi. Suunnitelmaa tulee hyödyntää tulevien vuosien investointien suunnittelussa. Samalla tulee huolehtia siitä, että liikenneväylien korjausvelka ei jatkaisi hurjaa kasvuaan.**

Vesihuoltolaitos:

Arviointihavaintojen jälkiseuranta:

Vesihuollon kehittämissuunnitelma 2012–2017 osalta tavoite on ollut uudistaa se 30.6.2019 mennessä. Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittäminen on kesken. Suunnitelma on tarkoitus saada valmiiksi uuden vedenkäsittelylaitoksen valmistumisen jälkeen. Tekninen lautakunta 23.11.2021 § 132 Kokkokankaan vedenkäsittelylaitoksen valmistuminen.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko vesihuollon kehittämissuunnitelman uudistus aloitettu?

Ympäristölautakunta

TOIMIALA	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
	<p>Ympäristölautakunnan strategiaa tukevat tavoitteet saavutettiin hyvin.</p> <p>Rakennustarkastus ja ympäristötoimi tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 19.000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 80.000 eurolla.</p>						
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-133.746</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-35.548,06</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>26,6</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-133.746	Toimintakate, toteutunut	-35.548,06	Toimintakate, % budjetoidusta	26,6
Toimintakate, budjetoitu	-133.746						
Toimintakate, toteutunut	-35.548,06						
Toimintakate, % budjetoidusta	26,6						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Kunnan ympäristönsuojelumääräysten perusteet ja ympäristönsuojelumääräys laaditaan lainsäädännön mukaisiksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten taksat tarkistetaan 30.3.2021 mennessä.</p> <ul style="list-style-type: none"> ympäristölautakunta on todennut, että kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä laadintaa ei ole aloitettu. Laadinta pyritään aloittamaan kuluvana vuonna, mikäli resurssit sen mahdollistavat. kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksat on tarkistettu ja ne ovat olleet voimassa 1.7.2021 alkaen <p>Järjestettyyn jätehuoltoon liittymisvelvoitteisiin liittyviä tehtäviä on suoritettu, mutta varsinaisiin velvoittamiseen ei ole vielä edetty.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on määräaika mihin mennessä velvoittamisiin tullaan ryhtymään?</p>						

KONSERNI JA LIKELAITOSTEN ARVIOINTI**Isonkyrön Lämpö Oy**

Isonkyrön Lämpö Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2021 asettamat tavoitteet on saavutettu hyvin. Yhtiön liikevaihto oli 741 692,56 euroa (617.929,40 euroa vuonna 2020) ja tilikauden voitto oli 26 216,58 euroa (tappiota 4150,59 euroa vuonna 2020). Yhtiön energian hinta on pidetty kilpailukykyisellä tasolla. Kohonneista tuotantokustannuksista huolimatta kaukolämmön hintaan ei ole tehty muutoksia.

Vuoden 2021 lämmönmyynti oli 8,96 GWh, joka on yhtiön historian suurin myynti. Lämpöenergia tuotettiin kokonaisuudessaan hiilineutraaleilla polttoaineilla. Vuoden 2021 aikana liitettiin kaukolämpöön kaksi uutta kohdetta. Lisäksi konttilaitoksella päivitettiin nuohoin- ja tuhkajärjestelmät. Työ suoritettiin omana työnä.

Kaukolämmön hinta on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2013 lähtien ja on tällä hetkellä hyvin lähellä erillistuotetun kaukolämmön keskihintaa.

Lämmöntuotannossa käytetään paikallista ja uusiutuvaa 100 % hiilineutraalia polttoainetta.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2021 asettamat tavoitteet on saavutettu hyvin. Yhtiön liikevaihto vuonna 2021 oli 1 093 142,67 euroa, se nousi edellisvuodesta 16 356,71 euroa. Voitto oli 62 135,52 euroa.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n huoneistoissa asui vuoden lopussa 291 asukasta. Asuntojen käyttöaste oli 96 %, mikä säilyi samalla tasolla edellisvuoden kanssa. Tilikauden päättymisen jälkeen käyttöaste on pysynyt samalla tasolla. Vapautuneita asuntoja oli 60. Asunnon saaneita ruokakuntia oli 60. Tyhjiä asuntoja oli 31.12.2021 yhteensä viisi. Vaihtuvuus oli 29,5 %. Vaihtuvuus on noussut edellisvuodesta 7,5 %-yksikön verran. Vaihtuvuus selittyy osittain kausityöntekijöillä, joille vuokrataan asuntoja.

Vuonna 2021 Isonkyrön Asuntovuokraus Oy on tehnyt aktiivista yhteistyötä Isonkyrön kunnan kanssa. Kunnalla ja asuntovuokrauksella oli mm. yhteiskampanja edullisesta asumisesta rakentamisen ajaksi (enintään 12kk), jota on hyödyntänyt vuoden 2021 aikana 4 perhettä. Vuokra-asunnot ovat liikkuneet nopeasti ja kaikkeen kysyntään ei ole pystytty vastaamaan. Asuntojen käyttöaste on ollut hyvä. Käyttöaste ei vaihtuvuuden ja remonttien vuoksi voisi paljon paremmaksi nousta.

Pysäkkitielle sijoitettava uudisrakennushanketta, johon tulee 10 rivitalo- ja huoneisto- asunnot, on viety aktiivisesti Isonkyrön kunnan kanssa eteenpäin. Vuonna 2021 hankittiin tontti ja aloitettiin kohteen suunnittelu. Rakennustyöt alkavat keväällä 2022.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että uudisrakennuskohteelle on löytynyt tontti ja rakennustyöt päästään aloittamaan.

Talousarviovuonna 2021 on tavoitteena ollut tutkia mahdollisuudet luopua kohteista, joilla on ollut heikko kysyntä. Tarkastuslautakunta kysyy, onko omistajaohjauksen mukainen selvitys tehty?

Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)

Kyrönmaan Jätevesi Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2021 asettavat tavoitteet on saavutettu hyvin. Yhtiön liikevaihto oli 532 727,40 euroa (562 631,04 euroa vuonna 2020). Tilikauden voitto oli 109 736, 44 euroa (101 786,72 euroa vuonna 2020).

Vuoden 2021 aikana puhdistamolla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 587 558 m³, kun se vuonna 2020 oli 553 059 m³. Puhdistamo on toiminut pääosin lupaehtojen mukaisesti. Laitoksen automaatiojärjestelmä uusittiin kokonaisuudessaan. Lisäksi lietteen vastaanottopisteet puhdistamolla ja Isossakyrössä nykyaikaistettiin.

Kyrönmaan Jäteveden vuoden kokonaistulokset täyttävät sille annetut lupaehtojen mukaiset puhdistustulokset.

Vuoden 2021 toiminnallinen budjetti alitettiin n. 5 %. Jatkossa haasteita tulee aiheuttamaan merkittävästi nousseet kemikaalien hinnat. Osa kemikaaleista on kallistunut vuoden takaisesta yli 200 %.

Jäteveden mittaus on toteutettu vuoden 2021 loppupuolella, mutta ensimmäisen mittarin toimintavarmuus ei ollut suunnitellulla tasolla. Vuoden 2022 alussa on asennettu uusi mittari, jonka tuloksia pystytään analysoimaan kevään kuluessa.

KUNNAN TALOUDEN TUNNUSLUKIJEN ARVIOINTI

Kunnan taloudelliset tavoitteet toteutuivat odotetusti. Tilinpäätösvuonna alijäämää syntyi 494 tuhatta euroa (2020: 1.365 milj. euroa).

Taseeseen on kertynyt kumulatiivista ylijäämää 12.1 milj. euroa.

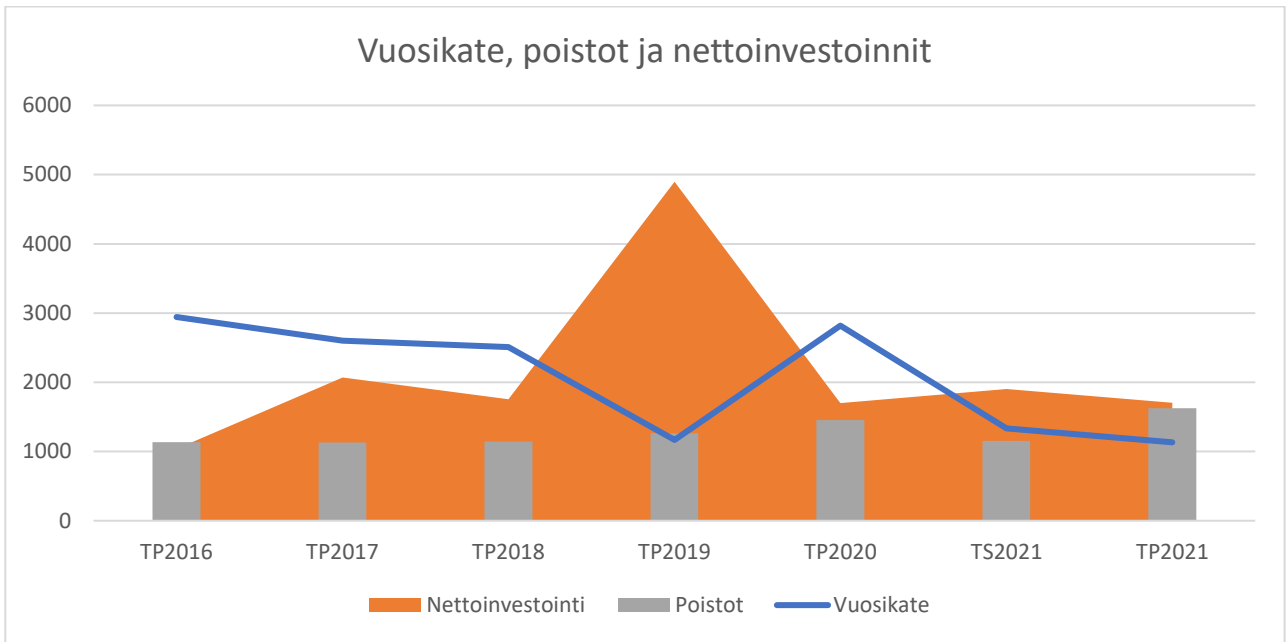
Kunta (t€)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toimintakate	-25 389	-25 616	-25 109	-27 281	-27 515	- 29 538
Vuosikate	2 943	2 602	2 507	1 167	2 819	1 133
Poistot	1 136	1 132	1 146	1 265	1 454	1 627
Tilikauden tulos	1 807	1 613	1 362	-98	1 365	-494
Poistoeron muutos						
Ali-/ylijäämä	1 807	1 613	1 362	-98	1 365	-494
Kumulatiivinen edellisen tilikauden ja tilikauden yli-/alijäämä	8 338	9 951	11 313	11 238	12 603	12 109

Verotuloja kertyi 16.047.649,48 euroa (2020: 15.362.952,79 euroa), joka on 687.000 euroa budjetoitua enemmän. Talousarviossa 2021 verotuloja arvioitiin kertyvän 15,36 milj. euroa. Arvio tehtiin lokakuussa 2020 ja siinä noudatettiin varovaisuuden periaatetta, erityisesti kunnallisverotuloarvion tekeminen oli haastavaa koronapandemian ja sen aiheuttamien valtiollisten päätösten ja niiden seurausten vuoksi. Valtionosuuksiin kirjattiin n. 200.000 euroa enemmän kuin talousarviossa arvioitiin kertyvän. Valtionosuuksia kertyi 14.587.004,00 euroa (2020: 14.913.447,00 euroa).

Vuosikatteen suhde poistoihin

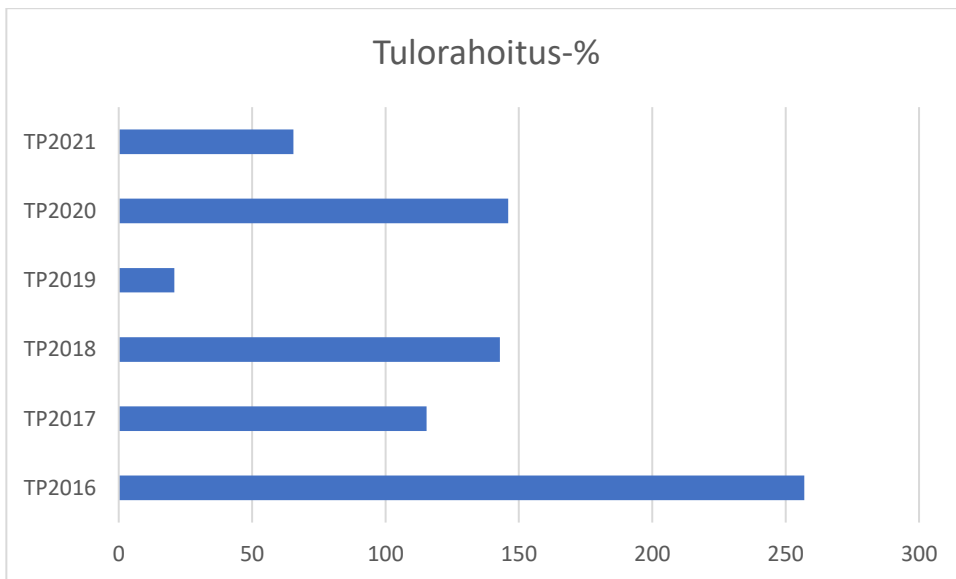
Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Kunnan tulorahoituksen oletetaan yleisesti olevan riittävä, mikäli tunnusluvun arvo on 100 prosenttia, eli vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Oletusta voidaan pitää pätevänä kuitenkin vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Jos tunnusluvun arvo on plusmerkkinen, mutta pienempi kuin 100, on kunnan talous heikko tai heikkenevä. Kun vuosikate on miinusmerkkinen, on talous epätasapainossa.

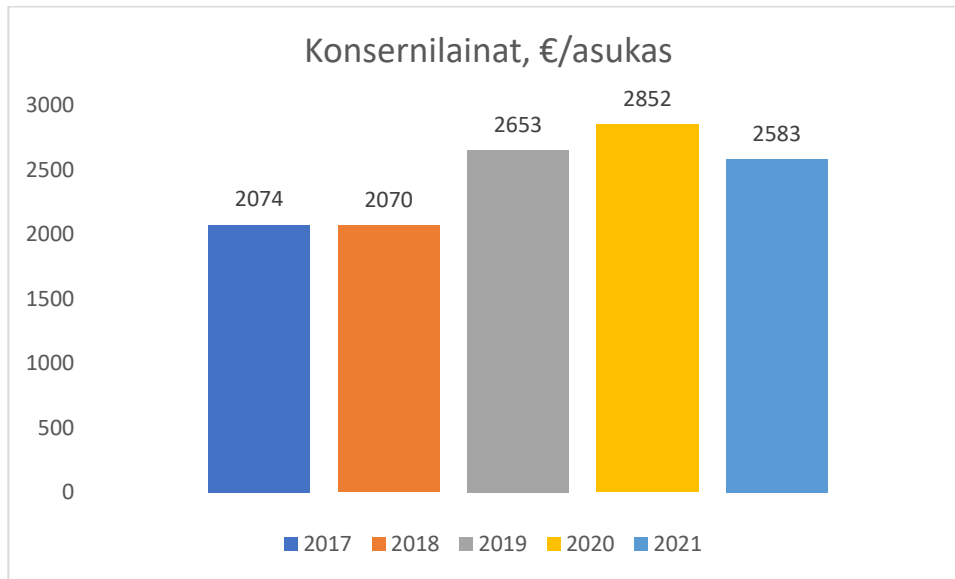
Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa osuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli omaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavaroilla.

Kuntakonsernin lainakanta

Konsernitaseen lainakanta asukasta kohden osoittaa kunnan ja sen tytäryhteisöjen muodostaman kuntakonsernin korollisen vieraan pääoman määrän vuoden lopussa. Isonkyrön kuntakonsernin lainamäärä oli vuoden 2021 päättyessä 2681 euroa asukasta kohden (2020: 2945 euroa asukasta kohden)

Kunnan lainakanta (ilman konserniyhtiöitä) oli vuoden lopussa 730 euroa asukasta kohden (2020: 894 euroa asukasta kohden). Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate kunnalla on hyvällä tasolla (1,54). Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, kun tunnusluku on yli yksi.

Kriisikuntakriteerit

Kriisikuntakriteerit 175/2019

1. Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta; TAI
2. Kuntakonsernin alijäämä €/asukas on viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €; TAI
3. Kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut täyttävät kahtena vuonna peräkkäin seuraavat raja-arvot:
  - Konsernin vuosikate on alle 80 % poistoista;
  - Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2.0 %-yksikköä yli keskimääräisen tuloveroprosentin;
  - Kuntakonsernin lainamäärä per asukas on vähintään 50 % yli keskimääräisen lainamäärän; JA
  - Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kunta ei täytä uusia kriisikuntakriteerejä.

YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on arvioinut kuntastrategian toteutumista tavoitteiden ja painopisteiden osalta tilinpäätöstietojen, muiden saatujen selvitysten perusteella sekä kuulemalla viranhaltijoita. Kunnanvaltuuston asettamat sitovat tavoitteet on saavutettu kunnan toimialoilla ja vastuualueilla hyvin tarkastusvuonna 2021. Toiminnallisten tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen hyvin.

Koronapandemia vaikutti tilinpäätösvuoteen edelleen, mikä näkyi eri toimialueiden toiminnallisissa ja taloudellisissa tavoitteissa sekä niiden toteutumisessa. Tilikauden jälkeen alkanut Ukrainan kriisi tulee aiheuttamaan vaikutuksia kunnan talouteen sekä toimintaan. Hintojen nousu näkyy jo energiassa, materiaaleissa sekä palveluissa, näiden kokonaisvaikutusta ei vielä suoraan pysty sanomaan, mutta kunnan palvelutuotannossa nämä tulevat näkymään suoraan tai välillisesti.

Vuoden 2021 alussa Isonkyrön kunta siirtyi Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan. Tehdyllä vaihdoksella ei ole ollut juuri vaikutuksia kuntalaisten ja isokyröläisten yritysten arkeen. Isonkyrön tulee tulevaisuudessa huolehtia, että yhteistyö molempien maakuntien välillä toimii ja kehittyy.

Isonkyrön väkiluvun osalta nähtiin kasvua vuonna 2021. Isokyröläisiä oli vuodenvaihteessa enemmän kuin vuoden 2020 lopussa. Kuntien välisen nettomuutto oli koko Etelä-Pohjanmaan paras suhteutettuna välilukuun. Syntyvyys kasvoi hieman, olleen kuitenkin edelleen alhainen.

Omakotitalo- ja rivitalotonttien myynnin osalta nähtiin pitkästä ajasta hyvää kasvua. Vaikka luvut olivat matalia, olivat ne parhaita myyntilukuja 10 vuoteen. Yritystonttien osalta myyntiluvuissa ei nähty odotettua kehitystä. Lapinmäen yritysalueelle olisi tärkeä löytää investoivia yrityksiä.

Talouden osalta arviointivuosi 2021 oli haastava. Perusturvan kokonaismenojen kasvu jatkui hurjana ollen 1,64 M€ suurempi, kuin budjetoitu. Alijäämäisestä tuloksesta huolimatta kunnan taloudellinen tilanne pysyi vahvana, taseessa kertynyttä ylijäämää tilinpäätösvuoden 2021 jälkeen on 12,1 M€. Vuosikate 1,13 M€ ei riittänyt kattamaan poistoja 1,63 M€. Kunnan investointi tarpeet ylittävät vuosikatteen tulevilla suunnitelmavuosilla, joka tarkoittaa kunnan mahdollista lisävelkaantumista. Investointi tarpeet kunnassa ovat suuret ja onkin tarkoin pohdittava investointien prioriteettijärjestys, mutta ennen kaikkea, kuinka kunnan taloudellinen kantokyky tulee riittämään välttämättömiin investointeihin.

Henkilöstön riittävästä määrästä, hyvinvoinnista sekä jaksamisesta täytyy huolehtia. Varahenkilöjärjestelmän ylläpitoa täytyy pystyä kehittämään ja osaamista hajauttamaan, että palvelutoimintojen toimivuus ja sujuvuus voidaan taata.

Kiitos kaikille kunnan työntekijöille, yhteistyötahoille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille vuodesta 2021.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että:

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021 merkitään tiedoksi ja että
- tilinpäätös vuodelta 2021 hyväksytään ja kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2021.
- kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2023 talousarviokäsittelyä.

Isossakyrössä 17. toukokuuta 2022

Mika Komsu

puheenjohtaja

Väinö Pollari

varapuheenjohtaja

Jarkko Karhu

jäsen

Johanna Soini

jäsen

Soile Hakala

jäsen